

staat het onkruid alweer manshoog. 'Ik denk dat ze liever koffie drinkt in het verenigingsgebouw,' zegt Hetty. Met je handen in de aarde wroeten is het mooiste wat er is, vindt Hetty. Zodra ze op de tuin is, waaien alle zorgen als vanzelf weg. En proef eens hoe haar zelf geteelde aardbeien smaken! Bij Paul is de behoefte op vakantie te gaan totaal verdwenen. Als hij op zijn krukje zit, tussen de knoflookplanten en bloeiende engelwortel, waant hij zich in Spanje. Fazanten, snippen en merels kwetteren en bolderen er lustig op los. Soms drukt hij zijn handen tegen zijn oren: hou nu maar even jullie snavels. 'Niet te geloven toch, op steenworp afstand van de stad?' Johanna en Hein zijn apetrots op hun zelf ontworpen prairie- annex bosvruchtentuin. 'Ons landgoed' noemen ze hun twee kavels met luxe huisje, waar ze vrijwel elke dag te vinden zijn. Sinds Johanna zeven jaar geleden een hersenbloeding kreeg en moest stoppen met werken, is de tuin hun lust en hun leven. De oude kersenboom zit alweer tjokvol minikersjes. Wel jammer dat er nu zo'n spuuglelijk gifgroen net overheen hangt, om het proletarisch oogsten tegen te gaan. 'Vorig jaar hebben we zelf maar één kers kunnen plukken.'

Overspannen vertrokken

Op volkstuincomplex De Hoge Weide, tussen Kanaleneiland en verkeersplein Oudenrijn, spitten en schoffelen zo'n tweehonderd stadsbewoners. Jong en oud, hoog- en laagopgeleid, autochtoon en allochtoon. Oude mannen met een bos wortelen in de fietstas zie je niet meer op het park. Die hebben hun tuin opgegeven toen de volkstuinvereniging tien jaar geleden plaats moest maken voor de A2. Het nieuwe complex, verzezen tussen de moderne kantoren van bedrijventuin Papendorp, lijkt in niets op de bekende volkstuinten langs het spoor. Op zo'n complex met krottige bouwsels zou bijna niemand willen zitten. 'Dan zit je tussen bejaarden in zelige tuintjes,' zegt een volkstuintier van begin dertig. Op De Hoge Weide geen bingoavonden en dahlia- tentoonstellingen. Je vindt er uitsluitend duurzame huisjes van red cedar-hout, mét keukentje en wc. Elke tuin heeft dezelfde dubbele ligusterheg, die maximaal dertig centimeter boven het hekwerk mag uitsteken. Zodat de kantoormensen tijdens hun lunchwandeling van de tuinen kunnen genieten. Voor de één fungeert de volkstuin als een soort romantische terugkeer naar een jeugd

op het platteland. Voor de ander is het kweken van tomaten, stokrozen of kweepeeren een volstrekt nieuwe ervaring. Sommigen zoeken er frisse lucht en ruimte voor hun kinderen. Anderen bivakkeren er voor hun rust. Alleen de Turkse en Marokkaanse tuinders hebben nog ouderwetse productietuinen.

Hetty is een van de twintig tuinders van het eerste uur. Toen zij en haar man Theo tien jaar geleden op De Hoge Weide kwamen, was het een en al blubber, pinwortels en koolzaad. Bikkelen moesten ze. Niet alleen in hun eigen tuin. Ook de lege tuinen moesten toonbaar worden gemaakt: heggen knippen, gras maaien, stenen sjouwen. 'Sommige tuinders zijn overspannen vertrokken.'

Ze storen zich aan mensen die de kantjes ervan aflopen. Ze zien het al als ze op zaterdagmiddag aan komen sjokken: die vinden een uurtje wieden in de week wel genoeg. 'Sommige nieuwkomers realiseren zich niet wat er bij een volkstuin komt kijken,' zegt Hetty. 'We tuinieren hier op vette klei. Die moet je constant in beweging houden. En voor je het weet staat het onkruid twee kontjes hoog.'

'Moeten we deze tuin ook beoordelen?' vraagt Coba bij de Voedselbanktuin. Ze kijkt zuinig naar het opschietend heermoes tussen de jonge slaplantjes. 'Nee,' vindt Hetty. 'Die mensen doen verschrikkelijk hun best.' Kisten vol aardappels, courgettes en sla gaan elke zomer naar de Voedselbank op Kanaleneiland. De gezamenlijk onderhouden Voedselbanktuin moet het complex een publiek-vriendelijke uitstraling geven, net als het vogelbosje, de vlindertuin, de schapenwei en de composttuin. Dat past helemaal bij de volkstuin nieuwe stijl, waarvan De Hoge Weide een van de voorlopers is. Volkstuinen moeten moderniseren, hun bestaansrecht bewijzen. Anders worden ze weggebulldozerd door bouwlustige gemeentes. De moderne volkstuin is geen gesloten bastion waar een clubje tuinders voor een habbekrats dure grond bezet houdt, maar een open stadspark waar iedereen welkom is. Liefst organiseren ze ook nog workshops milieuvriendelijk tuinieren, hebben ze bijenkasten, paddenpoelen en kleinvee.

Hup d'r op

Coba gaf zich vorig jaar op als vrijwilliger voor de Voedselbanktuin. Na een jaar gaf ze er de brui aan. Het clubje idealisten dat de tuin onderhoudt, vond het niet nodig de tuin in de

winter om te ploegen. In plaats van te zaaien, kopen ze soms slaplantjes op de plantenmarkt. 'Waanzinig,' vindt Coba. 'Twee kwartjes per stuk. Voor dat geld koop je een hele krop bij de groenteboer.' De schouwcommissie staat voor een weelderige, volle tuin. 'Veel te hoog, dat struikgewas. De kantoormensen zien hier

niets.' De tuineigenaar krijgt toch een 1: 'Ach, Paul doet zoveel voor de vereniging.' Paul, een baanloze vegetariër met grijze krullen, fietst elke dag rond vier uur de brug over van Kanaleneiland naar De Hoge Weide. Ook als het vriest en hij bijna van zijn fiets wordt geblazen. Op natuurvriendelijke wijze probeert hij de konijnenpopulatie in bedwang te houden.

De knagers teisterden het complex al een jaar of vier. Ze vreten alle jonge plantjes op. Toen ze ook aan de fruitbomen en de seringen begonnen, vond Paul het welletjes. Een konijnenmanneling ruikt op twee kilometer afstand of een vrouwtje een nest heeft geworpen, weet hij. 'Dan is het rennen en hup d'r op: weer een nest met negen, tien knagers.' Hij kijkt verlangend uit naar de terugkeer van de vos, die hier in vroeger tijden heeft gejaagd. 'Tot die tijd neem ik de honneurs waar.'

De konijnen moeten levend gevangen worden, en een paar kilometer verderop weer

vrijgelaten, heeft de vereniging bepaald. Maar van dat laatste komt weinig terecht. Te veel gedoe. De enige tuinder die in het begin weleens een paar konijnen meenam, hield het voor gezien, toen hij in het huis- aan- huis blad las dat in zijn woonplaats een konijnenplaag was uitgebroken. Gelukkig heeft Paul nu een adresje. Er is een tuinder die hij altijd mag bellen als de kooien weer vol zitten. 'Hij heeft het niet breed. Ik denk dat hij er de hele winter goed van eet.' Tot ongenoegen van een groepje dierenvrienden op het complex. 'Paul is een goed mens die geen dieren doodt,' vindt Johanna. 'Maar die konijnerslachter is gewoon wreed.'

'Soms heb ik het gevoel dat ik vooral voor de wilde beesten bezig ben,' zegt een vrouw. Ze is bonenplantjes aan het poten. Het zorgvuldig opgekweekte spul dat ze een week geleden had geplant, is spoorloos verdwenen. Woelmuizen. Die trekken alles wat jong en groen is aan de worteltjes naar beneden, naar hun ondergrondse hollen.

Enkele tuinen verderop zijn Harry en Ingrid quinoa – een graansoort – aan het zaaien. Op het grasveld houden hun drie kinderen een gevecht met waterpistolen. Harry werkt bij de politie, Ingrid is orthopedagoog. Voordat ze drie jaar geleden twee kavels betrokken, hadden ze avonden getekend aan hun droomtuin. Eetbaar en sier door elkaar, een paar fruitbomen, een speelveldje, ze zagen het helemaal voor zich. Achter het huisje een grote tafel, waar Ingrid met de kinderen kon werken aan grote objecten van speeksteen. Daar is het nog niet van gekomen. Te druk. De trampoline, een verjaardagscadeau voor de jongste dochter, hebben ze weer verkocht. 'Een klein drama,' zegt Ingrid. Ze wijst naar een stuk met landbouwplastic afgedekte grond. 'We hadden net het gat gegraven toen de vereniging besloot dat trampolines niet meer mogen.' Harry: 'Sommige tuinders hebben het niet zo op kinderen.'

Maaien met de zeis

Vandaag vraag ik de burens op de koffie, neemt Ingrid zich regelmatig voor. Toch maar niet: 'Dat gaat weer van onze werktijd af.' Waar zijn we aan begonnen, dacht Harry, toen hij de buurman in de weer zag met een pikhouweel. Zelf lieten ze een graafmachine aanrukken om de keiharde klei te bewerken. Het onderhoud van hun tuin slokt na drie jaar nog steeds alle vrije tijd op. 'Meid, haal er effe een spuitje overheen,' zegt Ingrid's vader

